

Eiropas

eksāmens

9.maijs

8.00-21.00

Kas ir Eiropas Savienība?

Eiropas eksāmens

9.maijs

8.00-21.00

Tu uzzināsi:

1. Kā un kāpēc radās Eiropas Savienība.
2. Kā gadu laikā mainās Eiropas Savienība un kas to ietekmē.
3. Kāds ir Eiropas Savienības karogs, himna, devīze, kāpēc un kad svin Eiropas dienu.
4. Kādi ir Eiropas Savienības mērķi, kā tos īsteno, kā tiek pieņemti lēmumi Eiropas Savienībā.
5. Kādi ir svarīgākie Eiropas Savienības līgumi.

Eiropas

eksāmens

9.maijs

8.00-21.00

Kāpēc radās ideja par Eiropas Savienību?

Eiropas tautām ir kopīga ne tikai apdzīvotā teritorija, bet arī vēsture, māksla, mūzika, vērtības u. c. Taču gadu simteņiem Eiropas tautu starpā ir bijuši daudzi kari. 20. gs. tieši Eiropā sākās divi pasaules kari, kuros gāja bojā miljoniem cilvēku. Liela daļa Eiropas bija izpostīta. Pēc Otrā pasaules kara galvenais jautājums bija – kā panākt, lai kara šausmas nekad neatkārtotos?

Atbilde – lai novērstu karu, ir kopīgi jāstrādā un domstarpības jārisina sarunu ceļā.

Eiropas eksāmens

9.maijs

8.00-21.00

9. maijā svinam Eiropas dienu

9. maiju var saukt par Eiropas Savienības dzimšanas dienu. Piecus gadus pēc Otrā pasaules kara beigām, 1950. gada 9. maijā, Francijas ārlietu ministrs Robērs Šūmans izteica ideju, ka labākais veids, kā izvairīties no kara nākotnē, ir sadarbība. Tādējādi tika likti pamati Eiropas valstu vienotībai.

Tāpēc 9. maijā Latvijā un citur Eiropā atzīmē Eiropas dienu.

Eiropas eksāmens

9.maijs

8.00–21.00

Kā radās Eiropas Savienība?

Sešas valstis – Beļģija, Francija, Itālija, Luksemburga, Nīderlande un Vācija – 1951. gadā izveidoja Eiropas Ogļu un tērauda kopienu. Tā kopīgi kontrolēja ogļu un tērauda rūpniecību (tēraudu izmantoja ieroču ražošanā, ogles bija nepieciešamas ražošanai rūpnīcām un transportam). Ja karam vajadzīgie materiāli nonāk kopīgā kontrolē, nav iespējas un intereses savā starpā karot.

1957. gada 25. martā valstu līderi paplašināja sadarbību, parakstot Romas līgumu un izveidoja Eiropas Ekonomikas un Eiropas Atomenerģijas kopienas. Muitu maksājumi uz valstu robežām tika atcelti un valstis sadarbojās atomenerģijas jomā. No kopējā darba ieguva visi, un arvien vairāk valstu pievienojās pirmajām sešām. Slēdzot papildu līgumus, bija iespēja sadarboties arī citās jomās, piem., vides aizsardzībā, lauksaimniecībā u. c.

Eiropas eksāmens

9.maijs

8.00–21.00

Eiropas Savienība 2019. gadā

Latvija Eiropas Savienībā iestājās 2004. gadā.

Eiropas Savienībā (saīsināti – ES) **vismaz līdz marta beigām ir 28 valstis**: Beļģija, Francija, Itālija, Luksemburga, Nīderlande, Vācija, Apvienotā Karaliste, Dānija, Īrija, Grieķija, Portugāle, Spānija, Austrija, Somija, Zviedrija, Čehija, Igaunija, Kipra, Latvija, Lietuva, Malta, Polija, Slovākija, Slovēnija, Ungārija, Bulgārija, Rumānija un Horvātija. Vēlmi iestāties izteikušas daudzas valstis, bet iestāšanās sarunas sākušas Serbija, Maķedonija un Turcija.

No ES ir iespējams arī izstāties. Apvienotā Karaliste par to nobalsoja (52% balsoja PAR) referendumā 2016. gada vasarā. Izstāšanās procedūra sabiedrībā tiek saukta par „Brexit”. Izstāšanās gadījumā valsts zaudē privilēģijas, kādas tai bija kā ES dalībvalstij. Pašlaik notiek sarunas par savstarpējām attiecībām pēc gaidāmās izstāsšanās 29. martā. Iespējams, ka izstāšanās datums tiek pārlikts vai arī izstrādāti pagaidu risinājumi.

Eiropas eksāmens

9.maijs

8.00-21.00

Eiropas Savienība – dažādas valstis un valodas

Lielākajā ES valstī Vācijā ir aptuveni 82 miljoni iedzīvotāju, bet mazākajā – Maltā – ap 400 000.

Eiropas Savienībā dzīvo apmēram 512 miljoni iedzīvotāju. Ja Lielbritānija izstāsies, ES būs ap 447 miljoni iedzīvotāju.

Kopumā ES ir 24 oficiālās un darba valodas. [Izvēlies valodu, lai lasītu un/vai klausītos īsu tekstu šajā valodā!](#)

Noskaties, kā notiek tulkošana Eiropas Savienības institūcijās: [Tulkošana Latvijas prezidentūrā!](#)

Eiropas eksāmens

9.maijs

8.00-21.00

Eiropas Savienības simboli

Karogs

Himna – Ludviga van Bēthovena 9. simfonijas
„Oda priekam” melodija

Eiropas diena – 9. maijs

Devīze – „Vienoti dažādībā”

Eiropas eksāmens

9.maijs

8.00-21.00

Eiropas Savienības mērķi

Eiropas Savienība cilvēku dzīvi cenšas padarīt labāku. Lūk, piemēri, kā tas notiek:

1. Veicinot ilgstošu politisku un ekonomisku mieru Eiropā.
2. Stiprinot Eiropas Savienības kopējās vērtības un savu tautu labklājību.
3. Veicinot Eiropas sadarbību ar citiem reģioniem un atsevišķām valstīm.
4. Attīstot Eiropas tautu kultūru un valodu daudzveidību.
5. Iestājoties par tīrāku vidi un drošību.

Sīkāk https://europa.eu/european-union/about-eu/eu-in-brief_lv

Eiropas eksāmens

9.maijs

8.00–21.00

**Mērķi tiek sasniegti, pieņemot
lēmumus,
kas uzlabo mūsu dzīvi.
Lūk, daži no tiem:**

- Ceļošana bez vīzas un robežkontroles Šengenas zonā.
- Vienota valūta – eiro – atvieglo cenu salīdzināšanu un nerada zaudējumus, mainot naudu.
- Lētākas un daudzveidīgākas preces un pakalpojumi.
- Iespējas mācīties citās Eiropas valstīs un piedalīties jauniešu apmaiņas projektos.
- Kopīgas rūpes par pārtikas kvalitāti un vides tīrību.
- Kopīga cīņa pret noziedzību un terorismu.
- Finansiāls atbalsts nabadzīgākajām valstīm, t.sk. būtisku migrācijas ceļoņu samazināšanai.
- Nesens ieguvums: ceļojot ES dalībvalstīs, atcelti viesabonēšanas tarifi telefona un samazināti tarifi interneta izmantošanai, kā arī nodrošināta labāka datu aizsardzība internetā.

Eiropas eksāmens

9.maijs

8.00–21.00

Kā tiek pieņemti lēmumi Eiropas Savienībā?

Eiropas Savienībā kā demokrātiskā valstu savienībā katram pilsonim ir iespējas ietekmēt notiekošo – piedaloties vēlēšanās, izsakot viedokli, apvienojoties domubiedru grupās u. tml. Sabiedrības viedokli uzklausa lēmumu pieņēmēji, kas izstrādā un pieņem atbilstošus likumus.

Nozīmīgākās institūcijas, kas pieņem lēmumus, ir Eiropas Parlaments, Eiropas Komisija un Eiropas Savienības Padome. Šo institūciju uzdevums ir kalpot tās pilsoņu, dalībvalstu un Savienības kopējām interesēm.

Nākamās Eiropas Parlamenta vēlēšanas notiks 2019. gada 25. maijā.

Vairāk uzzini prezentācijā „Latvija un Eiropas Savienība”!

Eiropas eksāmens

9.maijs

8.00-21.00

Svarīgi līgumi, kas nosaka Eiropas Savienības attīstību

Lēmumi ir ļoti dažādi un tiek pieņemti katru dienu, bet līgumi nosaka attiecības starp ES dalībvalstīm daudzās dzīves jomās. Lūk, daži no tiem:

Ar Romas līgumu (1957) tika dibināta Eiropas Ekonomikas kopiena. Tā mērķis ir veidot sadarbību, stiprināt mieru, demokrātiju un labklājību.

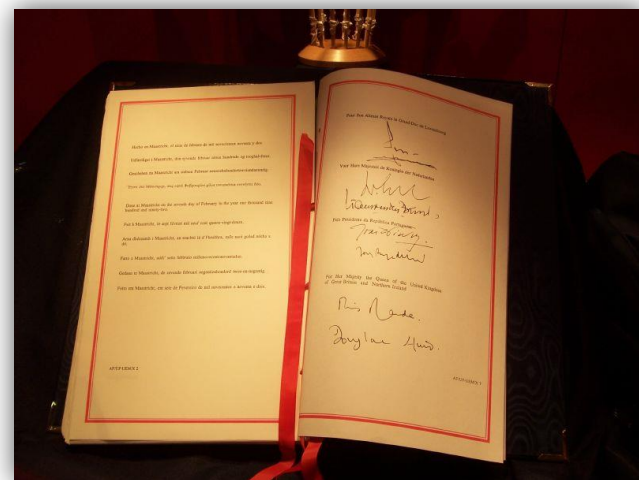

Foto: [flickr.com](https://www.flickr.com/photos/konrad_dwojak/)

Autors: Konrad Dwojak

Eiropas eksāmens

9.maijs

8.00–21.00

Šengenas līgums

Šengenas līgums (1985) noteica, ka iedzīvotāji valstu starpā var pārvietoties bez robežkontroles.

Īpašos gadījumos robežkontroli var atjaunot. Līgums paredz arī īpaši rūpīgu kontroli uz tā sauktajām ārējām robežām – ar tām valstīm, kas nav kādā no Šengenas zonas valstīm Eiropā.

Foto: [flickr.com](https://www.flickr.com/photos/carmeneisbaer/)

Autors: Carmen Eisbär

Eiropas eksāmens

9.maijs

8.00-21.00

Māstrihtas līgums

Māstrihtas līgums (1992) Eiropas Kopienu pārdēvēja par Eiropas Savienību un lika pamatus vienotai Savienības valūtai un ārpolitikai.

Foto: [flickr.com](https://www.flickr.com/photos/unionofeuropeanfederalistsbulgaria/)

Autors: Union of European Federalists Bulgaria

Eiropas eksāmens

9.maijs

8.00-21.00

Foto: [flickr.com](https://www.flickr.com/photos/unionofeuropeanfederalists/)

Autors: Union of European
Federalists Bulgaria

Lisabonas līgums

Lisabonas līgums (2009) Eiropas Savienībā stiprināja sabiedrības lomu lēmumu pieņemšanā. Tika ieviests arī jauns sadarbības amats: Eiropadomes priekšsēdētājs, kas rīko ES valstu līderu sanāksmes.

Līgumā tika stiprinātas ikviena cilvēka tiesības, jo valstis vienojās, ka Eiropas Savienības Pamattiesību harta būs saistoša visiem, t.sk. tajā noteiktas, piem., tiesības uz brīvību un drošību.

Lasi sīkāk: [Eiropas Savienības Pamattiesību harta](#).